

Гетманенко О.О.

*доктор філософії з економіки,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»*

Фізеші Й.Й.

*студент магістратури
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»*

Getmanenko Oleksii

*PhD in Economics,
Associate Professor of International Economic Relations Departement
State University “Uzhhorod National University”*

Fizeshi Yosyp

*Master Student
State University “Uzhhorod National University”*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ У ВИМІРАХ ЦИФРОВОГО РОЗРИВУ

Анотація. У статті розглянуто вплив цифрової трансформації та цифрового розриву на міжнародну торгівлю та її безпечний розвиток. Розглянуті ефективні напрямки адаптації міжнародної торгівлі до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, проблеми подолання цифрової нерівності для всіх учасників глобальної економіки. На основі аналізу міжнародної економічної статистики, актуальних досліджень і публікацій провідних вітчизняних та зарубіжних економістів показано як цифрова трансформація глобальної економіки стимулює зміни у міжнародній торгівлі, стає одним із ключових факторів, що змінює структуру, механізми та ефективність зовнішньоторговельних операцій. Проаналізовано параметри цифрового розриву між країнами розвинутої економіки та країнами, що розвиваються та форми перебігу їх контрпродуктивного впливу на процеси діджиталізації міжнародної торгівлі, на конкурентоспроможність країн та категорій міжнародного бізнесу.

Ключові слова: глобальна економіка, міжнародна торгівля, електронна комерція, цифрова трансформація, діджиталізація, інформаційно-комунікаційні технології, цифрова економіка, цифровий розрив, економічна безпека, цифрова безпека.

Вступ та постановка проблеми. Цифрова економіка ґрунтується на інформаційно-комунікаційних і цифрових технологіях (ІКТ), які швидко розвиваються та поширюються, вже сьогодні впливаючи на традиційну (фізично-аналогову) економіку, переорієнтовуючи її з поглинання на створення або відтворення ресурсів [1]. Основним ресурсом цифрової економіки є безперервно генеровані, відтворювані та збережені дані (Big Data), які можуть забезпечувати електронну комунікаційну взаємодію під впливом електронно-цифрових пристроїв, засобів та систем. В умовах глобалізації та стрімкого розвитку ІКТ, цифрова трансформація (діджиталізація) є одним із ключових факторів, що змінює структуру, механізми та ефективність міжнародної торгівлі. Традиційні торговельні практики поступаються місцем новим цифровим моделям, що спрощують доступ, скорочують витрати та знижують бар'єри для виходу на глобальні ринки. Це особливо важливо для таких учасників зовнішнь-економічних зв'язків як малі і середні підприємства, малий і середній бізнес (МСБ). Водночас цифровізація

створює нові виклики у площинах регулювання зовнішніх ринків, забезпечення рівного доступу до технологій та безпеки даних, які можуть посилювати розриви та асиметрії між економіками розвинених країн та країн, що розвиваються, зокрема й у зовнішнь-торговельній сфері. І хоча загальний вплив цифровізації на торгівлю загалом був предметом наукових досліджень, все ще залишається мало дослідженим, як різні інформаційно-комунікаційні технології (наприклад, блокчейн, штучний інтелект) змінюють конкретні сектори – сировинні ринки, виробництво високотехнологічної продукції, сільське господарство тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процес формування та трансформації глобальної торговельної системи, зокрема під впливом цифровізації, висвітлено у працях вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема Річард Болдвін досліджує, як технологічний прогрес змінив природу глобалізації, зробивши світ більш взаємозалежним і конкурентоспроможним [3]; Січкаренко К.О. розглядає цифровізацію як фактор змін у міжнародних економіч-

них відносинах [4]; Когут Ю.І. розглядає сучасні виклики економічної трансформації у зв'язку з розвитком цифрових технологій і необхідністю забезпечення кібербезпеки [5]; Бречко О.В. досліджує ключові фактори, що визначають цифрову трансформацію національної економіки [7]; Алтрейд Дагого аналізує, як розвиток обчислювальної техніки, інтернету, робототехніки та машинного навчання сприяв формуванню сучасної економіки і суспільства [8].

Метою дослідження є дослідження впливу цифрової трансформації та цифрового розриву на міжнародну торгівлю.

Результати дослідження. Цифровізація (digital) – це процес впровадження електронно-цифрових пристроїв, систем і засобів у фізичний світ, що дозволяє налагодити електронно-комунікаційний обмін даними між ними. Діджиталізація забезпечує інтеграцію фізичного та віртуального світів, створюючи кіберфізичний простір, де відбувається взаємодія різних елементів у реальному та цифровому середовищах. У «Цифровій адженді» Українського інституту майбутнього підкреслюється, що цифровізація означає впровадження цифрових технологій у всі аспекти життя, включаючи взаємодію між людьми та промислові виробництва. Це призводить до трансформації біологічних і фізичних систем у кібербіологічні та кіберфізичні, що знаменує перехід від реального світу до віртуального [2].

Цифрова трансформація за визначенням відіграє роль «світового імпульсу» процесів глобалізації, заснованих на інноваційних інформаційно-комунікаційних технологіях. Вона сприяє зниженню витрат на передачу технологій та ідей через кордони, прискорює їх впровадження за межами країн і дозволяє поділити виробничі процеси на окремі етапи. Це веде до створення міжнародних виробничо-технологічних систем, відомих як цифрові глобальні ланцюги створення доданої вар-

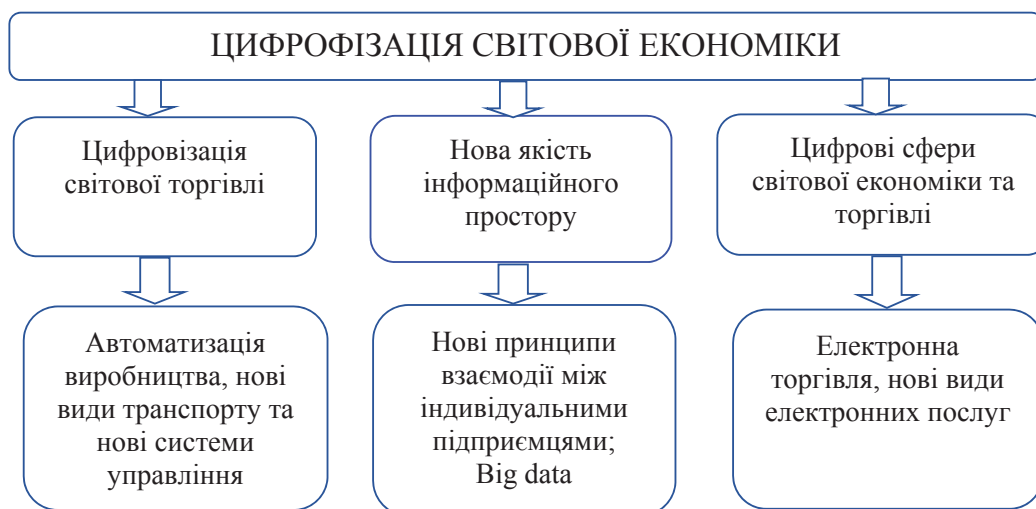
тості. Як відзначає Річард Болдвін у своїй роботі «Велика конвергенція», не зважаючи на виклики, глобалізація не зупиняється, а лише набуває нових форм. Однією з ключових змін є стрімкий розвиток нових технологій, проривних за своєю суттю, які зокрема суттєво трансформують промислово-торгові процеси. Такі технології, як хмарні обчислення, мобільний інтернет, телеприсутність, робототехніка та віртуальна реальність, дозволяють виконувати робочі завдання віддалено, суттєво зменшувати витрати на фізичну присутність, що сприяє переходу глобалізації на новий, більш високий рівень [3].

Основна мета цифровізації полягає у якісному перетворенні існуючих галузей економіки та створенні нових, а також у трансформації різних сфер життя в більш сучасні й ефективні системи. Завдяки цифровізації економічних процесів формується цифрова економіка, яка ґрунтується на використанні цифрових технологій у виробництві, споживанні та управлінні економікою. Цей процес забезпечує більш ефективне функціонування всіх секторів економіки, сприяючи їхньому розвитку на основі інновацій.

За останній час цифровізація економіки і розвиток електронної комерції вийшли за рамки комерційної сфери, охопивши не тільки малий та середній бізнес, а й соціальні сектори, урядові та державні органи (див. Рис. 1).

Всі галузі економіки відчули вплив цифрової трансформації, яка стимулюється технологіями Індустрії 4.0–5.0. Це призвело до глибоких змін у способах функціонування підприємств і державних інституцій, забезпечивши швидший розвиток і ефективність процесів на всіх рівнях діяльності [5].

Зазвичай базові підходи до цифрової економіки перш-за-все акцентують увагу на її взаємозв'язках із впровадженням сучасних цифрових технологій. Так відбулося виникнення понять, які тісно

Рис. 1. Структура процесів цифровізації міжнародних економічних відносин

Джерело: побудовано авторами на основі [4]

пов'язані з цифровою економікою, таких зокрема як електронна, мережева та інформаційна економіки. Усі вони в підсумку зводяться до цифрової форми, відображаючи сучасне розуміння того, як технології інтегруються в економічні процеси, трансформуючи виробничі та соціальні сфери.

В контексті макроекономічних підходів цифрова економіка виступає в якості одного з основних елементів розвитку четвертої промислової революції, ключовою особливістю якої є зв'язок із так званою економікою на вимогу (on-demand есоному). Ця ринкова модель забезпечує доступ до товарів і послуг у момент їхньої потреби, що усуває елемент «економіки дефіциту», характерний для традиційних систем, позбавлених переваг цифровізації. Серед основних переваг економіки на вимогу можна виділити: швидкість отримання необхідних товарів і послуг, зниження їх вартості завдяки скороченню ланцюгів постачання та спрощений доступ до споживчих ринків. Ці досягнення можливі завдяки інтеграції цифрових і аналогових (он-лайн і оф-лайн) каналів взаємодії [6].

Цифрову економіку, яка розвивається на основі інформаційної, можна розглядати як її якісне продовження після безпрецедентного технологічного прориву, що відбувається в умовах четвертої промислової революції. Ця революція характеризується нелінійною (експоненційною) швидкістю поширення інновацій, глибиною та масштабом впровадження цифрових технологій, а також значним впливом цифрових комплексів і систем. Їхнє використання змінює не лише продуктивність, але й спосіб мислення та мотивацію рішень, а також впливає на економічну поведінку, принципи організації та роботи компанії, і на весь економічний механізм в цілому [7].

Технологічні досягнення четвертої промислової революції суттєво змінили бізнес-середовище, в якому учасники повністю переходять на використання цифрових технологій, поєднуючи промислові та цифрові технології. Цифровізація вплинула на організацію та стратегії маркетингу, доступ до ресурсів, витрати на виробництво та транзакційні витрати. Використання цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, та зростаюча конкуренція поглиблюють взаємини з клієнтами та індивідуалізують спілкування в цифровому середовищі. Клієнтський досвід стає основним джерелом прибутку, а вирішення його запитів переходить у фокус уваги, ґрунтуючись на більш індивідуалізованих підходах та поглиблених ціннісних орієнтирах, що сприяє підвищенню добробуту в системі міжфірмових B2B-відносин. Усе це підсилюється мережевими ефектами та ефектами масштабу, які набувають глобального характеру.

Цифровізація справляє системний вплив на міжнародну торгівлю, що є однією з первинних форм міжнародних економічних зв'язків та залишається неодмінною суттєвою сферою їх реалізації. Відображаючи обмін товарами та послугами між національними економіками, які представлені

державами, вона у сучасних умовах продовжує залишатися ключовим елементом глобальної економіки. Зростання електронної комерції та цифрових платформ мало б дозволити і дозволяє малим і середнім підприємствам більш успішно шукати власні ніші та монтуватися до міжнародних ринків, стаючи таким чином учасниками планетарних мереж глобальної економіки. Використання штучного інтелекту, блок-чейну та великих даних допомагає в оптимізації ланцюгів постачання, підвищуючи ефективність міжнародної торгівлі та продуктивність її гравців.

Цифровізація міжнародної торгівлі відкриває можливості для виходу на міжнародні ринки дедалі більшої кількості малих та середніх підприємств, залученню малого та середнього бізнесу країн, що розвиваються до глобальної економічної матриці. Компанії країн розвинутої економіки мають доступ до глобальних електронних платформ, таких зокрема як Amazon, Alibaba etc. та здатні використовувати їх для ефективного виходу на нові ринки. Водночас компанії з країн, що розвиваються, і виступають приймаючими для багатонаціональних підприємств та транснаціонального капіталу, через обмежений доступ до таких платформ зазнають складнощів щодо представлення своїх продуктів на глобальному рівні, що знижує їхню конкурентоспроможність. Це знижує довіру міжнародних партнерів до ринків країн, що розвиваються і обмежує можливості для залучення іноземних інвестицій та укладання вигідних контрактів, послаблює їх економічну та цифрову безпеку.

Фундаментальною умовою ефективної реалізації вищевказаних векторів розвитку міжнародної торгівлі та прискорення цифровізації окремих торгових процесів фізичними та оцифрованими товарами, а також для розвитку транскордонної електронної комерції, є забезпечення вільного та безперешкодного доступу до Інтернету.

Станом на 2024 рік ключовим фактором, що стримує зростання цифрової економіки у світі, є «цифровий розрив» між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Відсутність вільного та безперешкодного доступу до Інтернету у багатьох африканських, азійських та південноамериканських країнах автоматично позбавляє їх можливості брати участь у торгівлі цифровими продуктами, займатися електронною комерцією або здійснювати цифровізацію окремих торгових процедур, таких як перехід до безпаперової торгівлі для її спрощення та прискорення. Як свідчать деякі дослідження, прямий вплив на зростання цифрової економіки має проникнення мобільного широкопasmового зв'язку. При зростанні його доступності на 10% у відсталіх регіонах спостерігається збільшення ВВП на душу населення на 2,5%. Це особливо важливо для країн, що розвиваються, де ще не створено належних умов для розвитку цифрової економіки. Таким чином, подолання «цифрового розриву» є необхідним навіть в умовах швидкого розвитку технологічних інновацій, адже

«приблизно 37% населення світу – або 2,9 мільярда людей – ніколи не користувалися Інтернетом» [8].

Цифровий розрив між країнами, що розвиваються, та країнами з розвинутими економіками безпосередньо впливає на їхню конкурентоспроможність та доступ до глобальних ланцюгів постачання через нерівний доступ до технологій та інфраструктури. Країни, що розвиваються, часто мають обмежений доступ до сучасних цифрових технологій та недостатньо розвинуто інфраструктуру для підтримки електронної торгівлі (слабке інтернет-покриття, низька швидкість передачі даних, обмежений доступ до хмарних сервісів). Це ускладнює для підприємств з таких країн участь у глобальних ланцюгах постачання, знижує швидкість та ефективність операцій, що призводить до вищих витрат і втрати конкурентної переваги.

Аналіз рівня цифрових навичок важливий для розуміння того, як різні країни використовують технології для розвитку своїх економік та участі у міжнародній торгівлі. Цифрові навички включають базові знання про роботу з комп'ютером, інтернетом, програмування, кібербезпеку та вміння використовувати цифрові інструменти для вирішення робочих завдань. На нашу думку саме брак цифрових компетенцій серед робочої сили та підприємців суттєво знижує здатність країн інтегруватися в глобальну цифрову економіку. Це впливає на можливість використовувати сучасні технології для оптимізації бізнес-процесів, автоматизації виробництва та обробки замовлень. Як наслідок, бізнес із країн, що розвиваються, відстає від конкурентів з розвинених країн, де цифрова грамотність знаходиться на вищому рівні.

У період з 2017 по 2022 роки серед найбільш цифровізованих країн Європейського Союзу постійно знаходились Фінляндія, Данія, Нідерланди та Швеція. Ці держави отримали високі оцінки за всіма категоріями, вимірними індексом цифрової економіки та суспільства ЄС (Digital Economy and Society Index, DESI), зокрема за такими параметрами як людський капітал, підключення, інтеграція цифрових технологій та цифрові державні послуги. З іншого боку, країни-члени, що займали нижчі позиції в рейтингу DESI, здебільшого були новими членами, які приєдналися до ЄС після 2004 року. Деякі з них досягли значного прогресу в цифровізації економіки та суспільства за цей п'ятирічний період, зокрема Чехія та Кіпр [9].

У 2020 році дослідження Global Skills Index (Coursera) показало, що лише 18% населення Індії має високий рівень цифрових навичок. Проте Індія активно розвиває ініціативи для підвищення цифрової грамотності, такі як «Digital India» з метою охоплення понад 1 млрд людей базовими цифровими навичками до 2025 року. Згідно зі звітом GSMA Mobile Connectivity Index 43% населення Нігерії має доступ до базових цифрових технологій, але лише 16% використовують їх для продуктивної діяльності. Згідно з дослідженням OECD у 2021 році, близько 25% дорослих у Бразилії

мають недостатній рівень цифрових навичок для активного використання цифрових рішень у бізнесі чи професійній діяльності. За результатами дослідження USAID у 2021 році, лише 53% українців мають базовий рівень цифрових навичок, і менше 15% – вище середнього. У тому ж році Україна запустила національну програму «Дія. Цифрова освіта», метою якої було досягнення цифрової грамотності для 6 млн громадян до 2024 року.

На першому місці серед країн з високим рівнем цифрових навичок Швейцарія, де 77% робочої сили має цифрові навички, Сінгапур – 72% та Швеція – 74%. Серед країн з низьким рівнем цифрових навичок Пакистан, менше ніж 20% населення має базові цифрові навички та Ефіопія – близько 10–15%.

Згідно з даними DESI у 2023 році 55,6% населення ЄС має принаймні базові цифрові навички [10]. Однак, цей показник сильно варіюється між країнами. Наприклад у Фінляндії та Нідерландах цей показник сягає 80–85%. У Болгарії та Румунії – близько 28–31%

За даними Всесвітнього економічного форуму (The Future of Jobs Report 2023) у світі спостерігається дефіцит цифрових навичок: близько 40% робочої сили потребують перекваліфікації до 2025 року через зростання попиту на такі навички. Лише 25–30% робітників у середньому мають достатні навички для роботи з передовими цифровими технологіями, такими як штучний інтелект, машинне навчання, хмарні обчислення тощо [11].

В середньому 57% населення світу мають доступ до інтернету, до кінця 2022 року кількість людей, які користуються мобільним інтернетом, зростає до 4,6 мільярда людей. Незважаючи на переваги підключення, 38% населення планети живе в зоні покриття мобільного ширококутного зв'язку, але не користується ним – розрив у використанні. Крім того, 5% досі не охоплені мобільним ширококутним зв'язком – прогалина в охопленні [12]. Натомість лише 30% користувачів з країн, що розвиваються, використовують його для навчання або професійного розвитку. В Африці менше ніж 22% населення має достатній рівень цифрових навичок для використання сучасних технологій у роботі.

Отже, рівень цифрових навичок значно варіюється між країнами. Розвинені економіки, такі як Швеція, Фінляндія, Нідерланди, мають високий рівень цифрової грамотності серед населення (понад 75%). У країнах, що розвиваються, таких як Індія, Нігерія та Пакистан, рівень цифрових навичок значно нижчий, що перешкоджає інтеграції цих країн у глобальні цифрові ланцюги постачання та обмежує їхню конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Ці дані вказують на те, що для подолання цифрового розриву потрібні значні інвестиції в освіту, інфраструктуру та політику, спрямовану на розвиток цифрових компетенцій.

Висновки. Вищездійснений аналіз показує, що цифровий розрив між країнами розвинутих економік та країнами, що розвиваються, здійснює контр-продуктивний вплив на безпечний розвиток,

конкурентоспроможність та доступ до глобальних ланцюгів постачання останніх через наступні механізми:

- нерівний доступ до технологій та інфраструктури;
- низький рівень цифрових навичок;
- відставання у впровадженні цифрових рішень у виробничі та торговельні процеси;
- обмежені можливості для виходу на нові ринки;
- проблеми з безпекою даних і транзакцій;
- обмежений доступ до фінансових технологій (FinTech);
- нерівномірність у доступі до даних та аналітики.

Країни розвинутої економіки активніше впроваджують технології автоматизації, інтернету речей,

блокчейну та штучного інтелекту для оптимізації своїх виробничих і логістичних ланцюгів. Країни, що розвиваються, через брак доступу до таких рішень не можуть належним чином інтегруватися у глобальні ланцюги постачання, втрачаючи можливість швидкої доставки товарів та ефективної координації з міжнародними партнерами.

Цифровий розрив впливає на конкурентоспроможність країн через обмежені можливості для впровадження інновацій, недостатню технологічну підготовленість та нерівний доступ до глобальних ресурсів і ринків та є проявом негативних наслідків диспропорцій технологічного глобалізму. Це призводить до того, що країни, які не можуть повною мірою скористатися цифровими технологіями, опиняються на периферії глобальних економічних процесів.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки. Розпорядження КМУ від 17 січня 2018 року № 67-р *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodoyui-realizatsiyi> (дата звернення: 10.09.2024).
2. Розвиток екосистеми цифрової інклюзії як інноваційної платформи соціального партнерства. *Комунікаційна платформа «Цифрова інклюзія»* URL: <https://nv.ua/ukr/project/cifrova-inklyuziya-v-sociumi-osvitiekonomici-proekt-huavey-ukrajina-50133006.html> (дата звернення: 10.09.2024).
3. Baldwin R. The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization. London. 2016. 414 p.
4. Січкаренко К.О. Цифровізація як фактор змін у міжнародних економічних відносинах. *Прийзовський економічний вісник*. Вип. 3(08). 2018. С. 30–34.
5. Когут Ю.І. Трансформація економіки та проблеми кібербезпеки. Київ : Консалтингова компанія «СІДЖОН», 2021. 368 с.
6. Information and Innovation Technologies in Economics and Administration. Monograph. Scientific editors: Olena Chukurna and Magdalena Gawron-Łapuszek. Katowice: Copyright by Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach, 2019. 267 p. P. 122–131.
7. Бречко О.В. Детермінанти цифрової трансформації національної економіки. *Вісник THEU*. 2020. № 4. С. 7–25. URL: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1182>
8. Altrade Dagogo. From Einstein to artificial intelligence: science and technology that changed the world / trans. from English I. Wozniak. Kharkiv: Vivat. 2021. P. 368.
9. Щорічний агрегований індекс цифрової економіки та суспільства (DESI) для країн-членів Європейського Союзу з 2017 по 2022 рік. URL: <https://www.statista.com/statistics/1372137/eu-digitalization-desi-member-states/> (дата звернення: 10.10.2024).
10. Другий звіт про стан цифрового десятиліття закликає до посилення колективних дій для сприяння цифровій трансформації ЄС. *Офіційний сайт Європейського Союзу*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3602 (дата звернення: 10.10.2024).
11. Звіт про майбутнє робочих місць за 2023 рік. 30 квітня 2023 р. World economic forum. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/> (дата звернення: 10.10.2024).
12. Звіт про стан підключення до мобільного Інтернету за 2023 рік. GSMA. URL: <https://www.gsma.com/r/somic/> (дата звернення: 10.10.2024).

References:

1. Kontsepsiia rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018–2020 roky. Rozporiadzhennia KМУ vid 17 sichnia 2018 roku № 67-r [Concept for the Development of the Digital Economy and Society of Ukraine for 2018–2020. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 67-p of 17 January 2018] *Uriadovyi portal*. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/> (accessed September 10, 2024).
2. Rozvytok ekosystemy tsyfrovoy inkluziії yak innovatsiinoi platformy sotsialnoho partnerstva [Developing a digital inclusion ecosystem as an innovative social partnership platform]. *Komunikatsiina platforma “Tsyfrova inkluziia”*. Available at: <https://nv.ua/ukr/project/cifrova-inklyuziya-v-sociumi-osvitiekonomici-proekt-huavey-ukrajina-50133006.html> (accessed September 10, 2024).
3. Baldwin R. (2016) The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization. London. 414 p.
4. Sichkarenko K. O. (2018) Tsyfrovizatsiia yak faktor zmin u mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosynakh [Digitalisation as a factor of change in international economic relations]. *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk*. vol. 3(08). pp. 30–34.

5. Kohut Yu. I. (2021) Transformatsiia ekonomiky ta problemy kiberbezpeky [Economic transformation and cybersecurity issues]. Kyiv: Konsaltnhova kompaniia "SIDKON". 368 p.
6. Chukurna Olena and Gawron-Łapuszek Magdalena (2019) Information and Innovation Technologies in Economics and Administration. Monograph. Scientific editors:.. Katowice: Copyright by Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach, 267 p. Pp. 122–131.
7. Brechko O. V. (2020) Determinanty tsyfrovoy transformatsii natsionalnoi ekonomiky [Determinants of digital transformation of the national economy]. *Bulletin of TNEU*, no. 4, pp. 7–25. Available at: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1182>
8. Altrade Dagogo (2021) From Einstein to artificial intelligence: science and technology that changed the world / trans. from English I. Wozniak. Kharkiv: Vivat. 368 p.
9. Shchorichnyi ahrehovanyi indeks tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva (DESI) dlia krain-chleniv Yevropeiskoho Soiuzu z 2017 po 2022 rik [The annual aggregate Digital Economy and Society Index (DESI) for the European Union member states from 2017 to 2022]. *Statista*. Available at: <https://www.statista.com/statistics/1372137/eu-digitalization-desi-member-states/> (accessed October 10, 2024).
10. Druhyi zvit pro stan tsyfrovoho desiatylittia zaklykaie do posylennia kolektyvnykh dii dlia spriannia tsyfrovii transformatsii Yes [The second State of the Digital Decade report calls for enhanced collective action to promote the EU's digital transformation]. *The official website of the European Union*. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3602 (accessed October 10, 2024).
11. Zvit pro maibutnie robochykh misty za 2023 rik. 30 kvitnia 2023 r [The Future of Work Report 2023. 30 April 2023]. World economic forum. Available at: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/> (accessed October 10, 2024).
12. Zvit pro stan pidkliuchennia do mobilnoho Internetu za 2023 rik [Mobile Internet connectivity report for 2023]. *GSMA*. Available at: <https://www.gsma.com/r/somic/> (accessed October 10, 2024).

DIGITAL TRANSFORMATION OF INTERNATIONAL TRADE IN THE DIMENSIONS OF THE DIGITAL DIVIDE

Summary. The article examines the impact of the digitalisation of the global economy on international trade, in particular e-commerce. The article focuses on the development of blockchain technologies, artificial intelligence and big data, and the strengthening of international economic security. The main objective of the study is to analyse the digital divide between countries participating in international trade. Of particular importance is the fact that identifying effective strategies for adapting national economies to new conditions, creating a regulatory framework for digital trade, and ensuring equal access to digital technologies for all participants in the global economy are important tasks from a practical point of view. Based on an analysis of recent research and publications by renowned economists, the authors examine how new factors such as digital transformation are accelerating changes in international trade and are having an impact on all sectors of the economy. through technological modes, socio-economic relations, material values and communications. It has been found that the use of digital technologies leads to profound changes in production, consumption, distribution and finance, contributing to the formation of new markets and the introduction of innovative approaches to the organisation of production and trade management. The article analyses the level of digital skills by country to understand how different countries use technology to develop their economies and participate in international trade. The authors found that the level of digital skills varies significantly between countries. The results thus obtained indicate that digital transformation is becoming one of the key factors that changes the structure, mechanisms and efficiency of international trade. It is concluded that the digital divide affects the competitiveness of countries, and this leads to the fact that countries that cannot fully use digital technologies find themselves on the periphery of global economic processes.

Keywords: global economy, international trade, e-commerce, digital transformation, digitalisation, information and communication technologies, digital economy, digital divide, economic security, digital security.